

‘Niemand wil de seut of de moraalridder zijn’

Om mensen te motiveren de coronaregels te volgen is betere communicatie nodig, zegt psycholoog Maarten Vansteenkiste (UGent), lid van de expertengroep Psychologie en Corona. ‘We moeten er een verbindend sociaal project van maken.’

Veerle Beel

Woensdag 29 juli 2020 om 3.25 uur

Maarten Vansteenkiste: ‘Een mondmasker heeft ook een signaalfunctie.’ [id/Lieven Van Assche](#)

Veel mensen klagen over de strengere maatregelen. Zijn ze echt noodzakelijk?

Maarten Vansteenkiste: ‘Zeker wel. We hebben een tijdlang gedacht dat het virus weg was. Dat blijkt nu niet zo te zijn. Natuurlijk is het lastig om dat te beseffen en te horen dat we onze sociale bubbel moeten inkrimpen. Men moet beter uitleggen waarom dit zo noodzakelijk is. Je kan dit doen door inschattingen te maken van de besmettingscurves: als de bubbel van vijftien behouden blijft, als deze vermindert naar tien personen en hoe de curve afvlakt bij slechts vijf contacten. Met een heldere grafiek kunnen mensen in één oogopslag zien wat de impact is van hun gedrag.’

‘Helaas was de communicatie maandag weer hoogst ongelukkig. Minister Maggie De Block (Open VLD) kwam op de radio weer net iets anders vertellen. De Nationale Veiligheidsraad zou met één stem moeten spreken. Dat lukt blijkbaar niet.’

De minister zei dat we met tien mensen op restaurant mogen. Dat klopt dus niet?

‘Nee, want samen op restaurant betekent dat je geen afstand van elkaar houdt. Dat mag alleen met je bubbel van vijf. De horeca-uitbaters beginnen nu te reageren. Ze zijn boos omdat ze beseffen dat dit hen treft. We missen ook duidelijkheid over de drempelwaarden: welke parameters moeten op welke manier veranderen om naar een verstrenging of versoepeling te gaan? Vanuit onze expertengroep pleiten we al langer voor een kleurcode, zodat iedereen kan volgen wanneer de situatie kritisch wordt. Wie vooraf weet wat er te gebeuren staat, kan strengere maatregelen beter accepteren.’

Veel mensen hebben vragen bij de verruiming van de mondmaskerplicht. Ook op onze redactievloer is die nu ingevoerd. Er waren geen vreugdekreten te horen.

‘Het is een paradox. De meeste mensen vinden het niet prettig, maar begrijpen er wel de noodzaak van. In juni droeg slechts een minderheid een

mondmasker in de winkels, maar uit onze [motivatiebarometerstudie](#) blijkt dat de meerderheid er nu een draagt omdat ze het zelf willen. Ze zien de verplichting als het logische gevolg van de noodzaak. Een mondmasker heeft bovendien een signaalfunctie: het virus waart nog altijd rond. Het werkt ook spiegelend: we doen het vaker als we zien dat anderen ook met een mondkapje rondlopen. Logisch dat almaar meer bedrijven die regel doortrekken naar de werkvloer.'

Intussen moeten ook bewoners van Bonheiden – met een incidentie van 0 op 100.000 – een mondmasker opzetten als ze buitenkomen. Klinkt een beetje gek.

'Als de regels veranderen als je van de ene naar de andere gemeente rijdt, wordt het mogelijk verwarrend. Daarom is homogeniteit beter, want duidelijker. Het nadeel is dat mensen die op minder risicovolle plaatsen wonen, die regels sneller in vraag stellen. Anderzijds: het kan geen kwaad om een mondkapje te dragen. Je schaadt er niemand mee, jezelf evenmin. Beleidsmakers moeten dus schipperen, en het zou goed zijn om dit duidelijker te benoemen.'

Nu moeten we in veel steden ook fietsen met een mondmasker op.

'Veel mensen zien daar de noodzaak niet van in. En als alleen "moet"-ivatie rest, kost het volgen van de maatregelen veel meer energie. Het wordt een karwei, waarvoor men niet intrinsiek gemotiveerd is.'

En dan is er de avondklok in de provincie Antwerpen, een maatregel die velen tegen de borst stuit.

'Je kan wel argumenteren dat de avondklok verhindert dat er nog gefeest wordt op straat na het sluitingsuur van de cafés. Het pijnlijke is dat je een algemene maatregel moet opleggen voor slechts 2 of 3 procent van de bevolking die de regels overtreden heeft. Langs de andere kant beseft de bevolking wel dat het belangrijk is om deze minderheid niet te veel vrij spel te geven. Zij kunnen het virus verder verspreiden.'

Hoe kunnen we van dit alles toch een positief verhaal maken?

'Premier Sophie Wilmès (MR) heeft gezegd dat iedereen op nationaal, lokaal en individueel vlak zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Klopt, maar ik mis hierin een verbindend sociaal project dat solidariteit centraal stelt. Met Pinksteren hebben wij al voorgesteld om hierrond een campagne te lanceren. Denk aan hartverwarmende initiatieven zoals de "Warmste week". Ook de media kunnen hierin een belangrijke rol spelen. In plaats van FC De kampioenen voor de zoveelste keer opnieuw uit te zenden, kan men een ludiek coronaprogramma maken. De taak van de media bestaat op dit moment niet alleen uit informeren, maar ook uit motiveren!'

Wat mogen we verwachten?

'We hebben authentieke en inspirerende voorbeelden nodig waaraan we ons kunnen spiegelen. Hoe pak je een coronagroet aan als we geen handen meer mogen schudden? Hoe reageer je wanneer je een uitnodiging krijgt voor een barbecue? Niemand wil de seut of de moraalridder zijn. We hebben ook een nieuwe sociale slogan nodig, die ons motiveert. Je zou de bevolking kunnen oproepen om creatieve voorstellen in te sturen. Je zou die kunnen

presenteren in een tv-show. Hoe meer mensen daaraan deelnemen en ernaar kijken, hoe groter de verbondenheid.'